

6.17.8. Pracovní úrazy a nemoci z povolání

<http://www.guard7.cz/nabidka/lexikon-bozp/pracovni-urazy-a-nemoci-z-povolani>

Vznikne-li pracovní úraz, má zaměstnavatel řadu povinností, které vyplývají z právních předpisů. Povinnosti zaměstnavatele ukládá Zákoník práce a Nařízení vlády č. 201/2010 Sb.

Pracovním úrazem je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi

Zákon č. 262/2006 Sb.

§ 271k

(1) Pracovním úrazem pro účely tohoto zákona je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním (§ 273 a 274).

(2) Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů.

(3) Pracovním úrazem není úraz, který se zaměstnanci přihodil na cestě do zaměstnání a zpět.

(4) Nemocemi z povolání jsou nemoci uvedené ve zvláštním právním předpisu.

§ 273

(1) Plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z právních vztahů založených dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní cesty.

(2) Plněním pracovních úkolů je též činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, popřípadě zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci či zástupce zaměstnanců v Evropské radě zaměstnanců nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykonává proti výslovnému zákazům zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

§ 274

(1) V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky v práci na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a dále vyšetření u poskytovatele zdravotních služeb prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k němu a zpět. Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření u poskytovatele zdravotních služeb ani cesta k němu a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele.

(2) V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů je školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem nebo odborovou organizací, popřípadě orgánem nadřízeným zaměstnavateli, kterým se sleduje zvyšování jejich odborné připravenosti.

§ 274a

(1) Cestou do zaměstnání a zpět se rozumí cesta z místa

zaměstnancova bydliště (ubytování) do místa vstupu do objektu zaměstnavatele nebo na jiné místo určené k plnění pracovních úkolů a zpět; u zaměstnanců v lesnictví, zemědělství a stavebnictví také cesta na určené shromaždiště a zpět.

(2) Cesta z obce bydliště zaměstnance na pracoviště nebo do místa ubytování v jiné obci, která je cílem pracovní cesty, pokud není současně obcí jeho pravidelného pracoviště, a zpět se posuzuje jako nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení.

POVINNOSTI ZAMĚSTNAVATELE PŘI PRACOVNÍCH ÚRAZECH A NEMOCECH Z POVOLÁNÍ

Povinnosti zaměstnavatele při pracovních úrazech a nemocech z povolání jsou stanoveny v zákoně č. 262/2006 Sb. Zákoník práce, § 105, odst. 3

1. Zaměstnavatel, u něhož k pracovnímu úrazu došlo, je povinen objasnit příčiny a okolnosti vzniku tohoto úrazu za účasti zaměstnance, pokud to zdravotní stav zaměstnance dovoluje, svědků a za účasti odborové organizace a zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu. O pracovním úrazu zaměstnance jiného zaměstnavatele je zaměstnavatel podle věty první povinen bez zbytečného odkladu uvědomit zaměstnavatele úrazem postiženého zaměstnance, umožnit mu účast na objasnění příčin a okolností vzniku pracovního úrazu a seznámit ho s výsledky tohoto objasnění.
2. Zaměstnavatel je povinen vést v knize úrazů evidenci o všech úrazech, i když jimi nebyla způsobena pracovní neschopnost nebo byla způsobena pracovní neschopnost nepřesahující 3

kalendářní dny.

3. Zaměstnavatel je povinen vyhotovovat záznamy a vést dokumentaci o všech pracovních úrazech, jejichž následkem došlo
 1. ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny, nebo
 2. k úmrtí zaměstnance.Jedno vyhotovení záznamu o úrazu je povinen zaměstnavatel předat postiženému zaměstnanci a v případě smrtelného pracovního úrazu jeho rodinným příslušníkům.
4. Zaměstnavatel je povinen ohlásit pracovní úraz a zaslat [záznam o úrazu](#) stanoveným orgánům a institucím.
5. Zaměstnavatel je povinen přijímat opatření proti opakování pracovních úrazů.
6. Zaměstnavatel je povinen vést evidenci zaměstnanců, u nichž byla uznána nemoc z povolání, která vznikla na jeho pracovištích, a uplatní taková opatření, aby odstranil nebo minimalizoval rizikové faktory, které vyvolávají ohrožení nemocí z povolání nebo nemoc z povolání.

DRUHY PRACOVNÍCH ÚRAZŮ

Smrtný – takové poškození zdraví, na jehož následky úrazem postižený zaměstnanec nejpozději do 1 roku zemřel.

S hospitalizací delší než 5 dnů – takové poškození zdraví, trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů.

Ostatní – takové poškození zdraví, jehož následkem došlo ke zranění zaměstnance s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny.

OHLÁŠENÍ PRACOVNÍHO ÚRAZU

Každý pracovní úraz musí být neodkladně oznámen zraněným

zaměstnancem (pokud je toho schopen) popř. zaměstnancem, který byl zranění přítomen nebo postiženému poskytl první pomoc, vedoucímu zaměstnanci.

Evidenci a ohlášení pracovního úrazu stanoveným institucím zajistí pověřený pracovník případně ve spolupráci s garantem BOZP a PO.

EVIDENCE PRACOVNÍCH ÚRAZŮ

Zaměstnavatel vede evidenci o úrazech v knize úrazů v **elektronické** nebo **listinné** podobě. Evidence obsahuje tyto údaje:

1. jméno, popřípadě jména, a příjmení (dále jen "jméno") úrazem postiženého zaměstnance5),
2. datum a hodinu úrazu,
3. místo, kde k úrazu došlo,
4. činnost, při níž k úrazu došlo,
5. počet hodin odpracovaných bezprostředně před vznikem úrazu,
6. celkový počet zraněných osob,
7. druh zranění a zraněná část těla podle přílohy č. 3 k tomuto nařízení,
8. popis úrazového děje,
9. druh úrazu,
10. zdroj úrazu,
11. příčiny úrazu,
12. jména svědků úrazu,
13. jméno a pracovní zařazení toho, kdo údaje zaznamenal.

Pozor jedná se o [osobní údaje](#) a [zvláštní kategorii osobních údajů](#) podle nařízení [GDPR](#).

Došlo-li k úrazu u jiného zaměstnavatele, k němuž byl zaměstnanec vyslán nebo dočasně přidělen, zaznamenají údaje do knih úrazů zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance a zaměstnavatel, k němuž byl úrazem postižený zaměstnanec vyslán nebo dočasně

přidělen.

Zaměstnavatel vydá zaměstnanci na jeho žádost potvrzenou kopii nebo výpis údajů v knize úrazů o jeho úrazu. Dojde-li ke smrtelnému úrazu, zaměstnavatel je vydá rodinným příslušníkům zaměstnance na jejich žádost.

ŠETŘENÍ PRACOVNÍHO ÚRAZU

Zaměstnavatel musí vyšetřit příčiny a okolností vzniku pracovního úrazu. Šetření představuje soubor úkonů, které provádí zpravidla vedoucí zaměstnanec, na jehož pracovišti k úrazu došlo za spolupráce osoby odborně způsobilé v prevenci rizik. Je třeba:

1. Zjistit příčiny a okolnosti vzniku úrazu, včetně zanedbání povinností a porušení předpisů ze strany zaměstnavatele i zaměstnance.
2. Zajistit svědky důkazní materiál.
3. Zdokumentovat místo úrazu – fotograficky, video s komentářem apod.
4. Bez vážných důvodů neměnit stav na místě úrazu do doby než bude vyšetřování ukončeno.
5. Vyšetřit příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu za účasti zaměstnance, pokud to jeho zdravotní stav dovoluje a svědků.
6. V rámci šetření se doporučuje zajistit provedení orientační dechové zkoušky na alkohol poškozeného nebo vyžádat u lékaře provedení krevní zkoušky.
7. Při předání zaměstnance k lékařskému ošetření je třeba nahlásit, že se jedná o pracovní úraz.
8. Stanovit opatření proti opakování úrazu a určit termíny jejich realizace.
9. Na základě výsledku šetření provést zápis do Knihy úrazů.

HLÁŠENÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ

Zaměstnavatel ohlásí pracovní úraz bez zbytečného odkladu:

1. územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
2. odborové organizaci a zástupci pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti, a trvá-li hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance více než 5 dnů nebo lze-li vzhledem k povaze zranění takovou dobu hospitalizace předpokládat,
3. příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu, jde-li o závažný pracovní úraz podle jiného právního předpisu,
4. zaměstnavateli, který zaměstnance k práci u něho vyslal nebo dočasně přidělil.

Ohlašovací povinnost musí zaměstnavatel splnit také v případě smrtelného pracovního úrazu, kdy tento úraz ohlásí navíc zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.

ZÁZNAM O ÚRAZU

1. [Záznam o úrazu](#) vyhotovuje zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance neprodleně, nejpozději však do 5 pracovních dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl. [Záznam o úrazu](#) předá zaměstnavatel bez zbytečného odkladu oprávněným osobám).
2. Zaměstnavatel zašle záznam o úrazu za uplynulý kalendářní

měsíc **nejpozději do pátého dne následujícího měsíce.**

1. územně příslušnému útvaru Policie České republiky, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že v souvislosti s pracovním úrazem byl spáchán trestný čin,
 2. příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,
 3. příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,
 4. zdravotní pojišťovně, u které je pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.
3. V případě smrtelného pracovního úrazu zašle zaměstnavatel záznam o úrazu **nejpozději do 5 dnů ode dne, kdy se o úrazu dozvěděl,**
1. územně příslušnému útvaru Policie České republiky,
 2. příslušnému oblastnímu inspektorátu práce, došlo-li k úrazu u fyzické nebo právnické osoby, která podle jiného právního předpisu podléhá jeho kontrolní působnosti,
 3. příslušnému obvodnímu báňskému úřadu, podléhá-li činnost, pracoviště nebo technické zařízení vrchnímu dozoru podle jiného právního předpisu,
 4. zdravotní pojišťovně, u které byl smrtelným pracovním úrazem postižený zaměstnanec pojištěn.

- [Vzor záznamu o úrazu.](#)
- [Záznam o úrazu – elektronický formulář](#), zdroj MPSV České republiky.

HLÁŠENÍ ZMĚN

Záznam o úrazu – hlášení změn vyhotoví zaměstnavatel úrazem postiženého zaměstnance v případě, že:

1. hospitalizace úrazem postiženého zaměstnance přesáhla 5 po sobě jdoucích dnů a byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
2. dočasná pracovní neschopnost úrazem postiženého zaměstnance v důsledku jeho úrazu byla ukončena po odeslání záznamu o úrazu,
3. zaměstnanec postižený úrazem na jeho následky nejpozději do 1 roku zemřel,
4. došlo ke změně v posouzení zdroje nebo příčiny úrazu, povahy úrazu, popřípadě k jiným skutečnostem majícím vliv na zpracování a obsah záznamu o úrazu – hlášení změn,
5. na základě téhož pracovního úrazu vznikla a byla ukončena další pracovní neschopnost.

POSTUPY PŘI PRACOVNÍCH ÚRAZECH

[1. Smrtelný pracovní úraz](#)

[2. Pracovní úraz s hospitalizací delší než 5 dní](#)

[3. Pracovní úraz s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny](#)

[4. Pracovní úraz bez pracovní neschopnosti nebo s neschopností do 3 dnů](#)

Druh pracovního úrazu (dále jen „PÚ“)	Evidence v knize úrazů	Ohlášení PÚ na místě příslušný Oblastní inspektorát práce	Vyhotovení záznamu na místě Oblastní inspektorát práce
Smrtelný	ANO	ANO (bez zbytečného odkladu)	ANO Vyhotovení a důů ode dne, l dozvěděl.
Závažný (s hospitalizací delší než 5 dnů)	ANO	ANO (bez zbytečného odkladu)	ANO Vyhotovení: n nejpozději vša pracovních dn se o úrazu doz Zaslání: nejpo následujícího i
Ostatní (s pracovní neschopností delší než 3 kalendářní dny)	ANO	NE	ANO Vyhotovení: n nejpozději vša pracovních dn se o úrazu doz Zaslání: nejpo následujícího i

Nemoci z povolání

Nemoci z povolání jsou nemoci vznikající nepříznivým působením chemických, fyzikálních, biologických nebo jiných škodlivých vlivů, pokud vznikly za podmínek uvedených v seznamu nemocí z povolání. Nemocí z povolání se rozumí též akutní otrava vznikající nepříznivým působením chemických látek.

 [Další informace](#)

Související legislativa

- [Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce](#)
 - [Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu](#)
 - [Zákon č. 205/2015 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, a zrušují nebo mění některé další zákony](#)
 - [Vyhláška č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání](#)
 - [Vyhláška č. 104/2012 Sb., o posuzování nemocí z povolání](#)
 - [Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání](#)
-
- Výkon pracovních povinností vyplývajících z pracovního poměru a z dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr.
 - Jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele.
 - Činnost, která je předmětem pracovní cesty.
 - Činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, popřípadě zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo ostatních zaměstnanců.
 - Činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nevykonává proti výslovnému zákazu zaměstnavatele.
 - Dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky v práci

na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele a dále vyšetření u poskytovatele zdravotních služeb prováděné na příkaz zaměstnavatele nebo vyšetření v souvislosti s noční prací, ošetření při první pomoci a cesta k němu a zpět. Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, vyšetření nebo ošetření u poskytovatele zdravotních služeb ani cesta k němu a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele.

V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů je školení zaměstnanců organizované zaměstnavatelem nebo odborovou organizací, popřípadě orgánem nadřízeným zaměstnavateli, kterým se sleduje zvyšování jejich odborné připravenosti.

© [GUARD7](#)